

REKOPISY LITURGICZNE OD XIII DO XV WIEKU W BIBLIOTECE, UNIWERSYTECKIEJ WE WROCŁAWIU

II *

IF 396 — Antiphonarium. Pars aestivalis

Łac., r. 1446, perg. k. 258, 61×39,5 cm, ilum., bez kal.

Zawiera Propr. de Tempore od Trójcy Przenajśw. i Propr. SS. od Narodzenia św. Jana Chrzciciela (24. VI.).

Pochodzenie: Z klasztoru Augustianów w Żaganiu przed r. 1823 do BUWr. — Miniatura na k. 122r: św. Augustyn wykląda mnichom (białe habity, czarne kapuzy). — Kolofon na k. 258v: Ad honorem sancte et individue trinitatis Beate et gloriose semper virginis Marie illibate, ac sanctissimi patris nostri augustini et Beate marie magdalene, necnon omnium sanctorum Comparatus est liber iste Per venerabilem patrem dominum henricum stislaw abbatem huius loci Anno servitutis eius XV°, etatis vero LVI°, Ab incarnatione autem domini M°CCCC°XLVI°. — Brak naklejki Büschinga, ale rps figuruje w inwentarzu Friedricha z r. 1823.

Wiek: Rps pochodzi z r. 1446 (kolofon). — Iluminacje kodeksu wykonano w tym samym czasie we warsztacie wrocławskim (szkoła mistrza Biblii Banka; Kloss). — Nieco późniejsza ręka dopisała officium s. Annae (od k. 253v, druga poł. XV w.). — Henryk Stisław był opatem żagańskim w latach 1432—1449; por. Catalogus abbatum Saganensium. W: *Scriptores rerum siles.* 1. Breslau 1835 s. 302—318.

IF 397 — Antiphonarium Cisterciense

Łac., ok. r. 1330 i późniejsze dodatki, perg. i pap., k. 285, 45,3×30,4 cm, ilum. (częściowo wycięte).

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Henrykowie po r. 1810 do BUWr. — Na dolnym marginesie k. 1v i 2r współczesna ręka zapisała czerwonym inkaustem: Liber sancte Marie virginis in heinrichowe. — Na k. 1r notatka (XVIII w.): Liber Beatissime Virginis Mariae in Henrichau Sacri Ordinis Cisterciensis Bibliothecae inscriptus 1729. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Klosters Heinrichau.

Wiek: Iluminacja kodeksu pochodzi z ok. r. 1330 (Kloss, Dobrowolski). — Na k. 282r. dopisano (XIV w.): Informacio beati Bernhardi abbatis de psallendi

* Początek pracy w t. 2: 1961 z. 1/2 s. 185—204.

et cantandi modo (skrót) i antyfonę o św. Pawle: O gloriosum lumen (Chevalier 30502). — Na k. 283r dopisano antyfony na SS. Angelorum (XVII w.). — Brak form. na św. Tomasza (1329) i Nawiedzenie N. M. P. (1389; of. dopisano później na k. 284r), form. na Boże Ciało (1317) dodała późniejsza ręka (XV w.).

Bibliografia: Dobrowolski s. 180; Katalog Göbera; Kloss s. 42, tabl. 45.

IF 398 — Antiphonarium

Łac., pierwsza poł. XV w., perg., k. 292, 49×34 cm.

Pochodzenie: Z klasztoru Klarysek w Głogowie po r. 1810 do BUWr. — Proprium SS. zawiera translację św. Franciszka (k. 202v) oraz święta św. Klary (k. 223v) i św. Franciszka (k. 239v). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Jungfrauen Stifts zu Glogau.

Wiek: Pismo i nutacja wskazują na w. XV. — Filigranowe inicjały w ujęciu tradycji czternastowiecznej. — Formularz na Marie nivis (koniec XV w.) dodano na końcu kodeksu (k. 292).

Bibliografia: Katalog Göbera.

IF 399 — Antiphonarium

Łac., w. XIII, perg., k. 195, 40×29 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Lubiążu po r. 1810 do BUWr; w latach 1945—58 w Moskwie. — Nota na k. 1v: Liber sancte Marie virginis in Lubens. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Klosters Leubus.

Wiek: Pismo i inicjały wskazują na XIII w. (Kloss).

Bibliografia: Katalog Göbera; Dobrowolski s. 49, Kloss s. 21, 198, tabl. 19, 20; Sawicka s. 64, tabl. XCVIII b.

IF 400 — Antiphonarium Cisterciense. Pars hiemalis

Łac., r. 1304, perg., k. 180+nlb k., 48,5×33 cm, ilum. — Zawiera Propr. de Tempore do W. Soboty; Propr. SS. do Zwiastowania N. M. P. (25. III.), komunał i hymnarz.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Henrykowie przed r. 1823 do BUWr. — Rps pochodzi z tego samego skryptorium, co kodeks IF 397. — Na k. 2r notatka (XVIII w.): Liber B. V. M. In Henrichau, Bibliothecae inscriptus 1729. — Brak naklejki Büschinga, ale rps figuruje w inwentarzu Friedricha z r. 1823.

Wiek: Kolofon na k. 180 r: Anno domini M^oCCC^oIII^o scriptus est liber iste. — Na ostatniej nieliczbowanej karcie (Te Deum) późniejsza ręka zapisała rok 1524. — Na oprawie rok 1539.

Bibliografia: Katalog Göbera; Kloss s. 43.

IF 401 — Antiphonarium Cisterciense

Łac., ok. r. 1280/90, perg., k. I+272, 50,5×34 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Lubiążu po r. 1810 do BUWr. — Na k. 1v—1r notatka współczesna: LIBER SANCTE ET GLORIOSE VIRGINIS MARIE IN LUBENS (majuskuła, czerwony i niebieski inkaust). — Na k. 138v nota: Redintegratus et recompactus hic liber sub Reverendissimo Domino Arnoldo Abbate per me Fratrem N: Profes: Gemelnic: Anno Domini 1659, Arnold był opatem Lubiąża w latach 1636—72; por. P. Wels; Geschichte des Klosters Leubus. Liegnitz 1921 s. 45—47. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Klosters Leubus.

Wiek: Iluminacja kodeksu ma charakter późno-romański z oznakami wczesnego gotyku i jest pracą klasztoru w Lubiążu w latach 1280/90 (Kloss, Dobrowolski). — Niektóre uszkodzone karty (k. 90, 94, 95, 138, 188, zapewne skutki wojny trzydziestoletniej) zostały w r. 1659 uzupełnione.

Bibliografia: Dobrowolski s. 177—179, ryc. 87; Katalog Göbera; Kloss s. 31—34, 43, 198n, tabl. 29—35, 38, 42; Schenk, Św. Tomasz s. 76 nn; Sztuka polska czasów średniowiecznych. Praca zbior. pod red. G. Chmarzyńskiego. Warszawa 1953 s. 157.

IF 402 — Antiphonarium Cisterciense

Łac., w. XIII, perg. i pap. (k. 60, 61), k. 243, 30×21,4 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Kamieńcu Ząbkowickim po r. 1810 do BUWr. — Nota na k. 1v: Liber sancte marie (XIV w.). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Klosters Camenz.

Wiek: Wielkie podobieństwo pisma i inicjałów z rpsem IF 414 z ok. r. 1250 wskazuje na lubiąskie skryptorium XIII wieku. — Od k. 237 późniejsze uzupełnienia: Antyfony na święta św. Anny, Nawiedzenia N. M. P., św. Gabryela archanioła, Matki B. Bolesnej.

Bibliografia: Katalog Göbera; Schenk, Św. Tomasz s. 76 nn.

IF 403 — Antiphonarium Cisterciense. Pars hiemalis

Łac., druga poł. w. XIII, perg. i pap. (k. I—VII, 70—77, 94—113), k. VII+177, 30,5×21 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Henrykowie przed r. 1823 do BUWr; w latach 1945—58 w Moskwie. — Nota na k. 1r: Liber sancte Marie virginis in Heinrichowe. — Superekslibris: A(ndreas II) A(bbas) H(einrichov.) MDCXV. — Nota na k. 1r: Liber B. V. M. in Henrichau Bibliothecae inscriptus 1729. — Na wewnętrznej stronie przedniej okładki nazwisko: Casparus Fructus secundus — Na k. 168v w inicjale I nazwisko: F: Mart: Wunib: Prof: Grisz: (w. XVIII; oznacza: Frater Martinus Wunibaldus Professor Grissoviensis, tj. Grüssau — Krzeszów D. Śl.). — Brak naklejki Büschinga, ale rps figuruje w inwentarzu Friedricha z 1823.

Wiek: Wg Dobrowolskiego i Klossa rps należy do grupy trzynastowiecznych kodeksów, powstałych w pracowni lubiąskiej (np. IF 414, 415, 399, 411).

Bibliografia: Dobrowolski s. 49; Katalog Göbera; Kloss s. 21.

IF 405 — Antiphonarium

Łac., w. XIII, perg., k. 310, 34,5×25 cm.

Pochodzenie: Prawdopodobnie cysterskie, bo oficjum Wniebowzięcia N.M.P. (Wezwanie wszystkich kościołów cysterskich) wykazuje ślady bardzo częstego używania. — Brak naklejki Büschinga, ale rps figuruje w inwentarzu Friedricha z r. 1823.

Wiek: Pismo, nutacja i inicjały wskazują na wiek XIII i skryptorium cysterskie. — W Propr. SS. są oficja św. Wacława, św. Elżbiety (kan. 1235), brak natomiast św. Wojciecha, św. Stanisława (kan. 1253) i Bożego Ciała (1317); of. św. Jadwigi (kan. 1267) zostało nieco późniejszą ręką dopisane (k. 307).

Bibliografia: Katalog Göbera; Schenk, Św. Tomasz s. 78, przyp. 13.

IF 408 — Graduale

Łac., r. 1495, pap., k. 98, 31,7×21,5 cm.

Pochodzenie: Z klasztoru Augustianów w Żaganiu po r. 1810 do BUWr. — Na k. 1r: *Canonicorum Regul. Sagoni ad D.V. (XVIII w.)*. — Naklejka Büschinga: *Aus der Bibliothek der Augustiner Chorherrn zu Sagan*.

Wiek: Rps ukończono w r. 1495: *Et finit hoc anno domini M^oCCCCLXXXV*. — Graduał był do połowy XVII wieku używany, o czym świadczą zapisane imiona w *Exultet Wielkiej Soboty*: papieży Sykstusa (V, 1585/90, skreślone), Pawła (V, 1605/21, skreślone), Urbana (VIII, 1623/44), biskupów wrocławskich Marcina (Gerstmann, 1574/85, skreślone), Karola (Habsburga, 1608/24; Ferdynanda Wazy, 1625/53; Habsburga 1663/64), opata żagańskiego Pawła (III, Weiner, 1616/34), królów i cesarzy Rudolfa (II, 1576/1612, skreślone), Macieja (1612/19) i Ferdynanda (II, 1619/37).

Bibliografia: Katalog Göbera.

IF 411 — Graduale Cisterciense

Łac., ok. r. 1260, perg., k. 140, 48×32,5 cm, ilum., nadniszczony. Rps posiadał przed r. 1945 140 k., podczas ewakuacji zostały wyrwane wszystkie karty po 8. V.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Kamieńcu Żąbkowickim po r. 1810 do BUWr. — Notatka na k. 2r: *Liber sancte marie in Kamenz (XIV w.)*. — Naklejka Büschinga: *Aus der Bibliothek des Klosters Camenz*.

Wiek: Kloss i Dobrowolski zaliczają ten rps do grupy późnoromańskich kodeksów cysterskich XIII wieku i datują go na ok. r. 1260.

Bibliografia: Dobrowolski s. 49—51, ryc. 12; Katalog Göbera; Kloss s. 26—29, 199, tabl. 25—28, 60 i barwna I po s. 26; Sawicka s. 65, tabl. XCIX a, b; Schenk, Św. Stanisław, *passim*; Schenk, Św. Tomasz s. 76 nn.

IF 412 — Graduale Cisterciense

Łac., koniec XIII w., k. 140, 46×31,9 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Kamieńcu Żąbkowickim po r. 1810 do BUWr. — Iluminacja jest pracą lubiąską (Kloss). — K. 139v rubryka: *Officia que canuntur in Templo Camencensi...* — Naklejka Büschinga: *Aus der Bibliothek des Klosters Camenz*.

Wiek: Kloss i Dobrowolski uważają, że rps jest jednym z wczesno-gotyckich kodeksów cysterskich na Śląsku i datują go na 1290—1300. — Graduał ma form. św. Stanisława (1255) i św. Jadwigi (1267), natomiast form. św. Tomasza (1329) dopisano na marginesie.

Bibliografia: Dobrowolski s. 179 (ok. r. 1290); Katalog Göbera; Kloss s. 35—38, 43, 46, 53, 199n (ok. r. 1290/1300), tabl. 39—41, 43, 44; Schenk, Św. Stanisław, *passim*; Schenk, Św. Tomasz s. 76 nn.

IF 413 — Graduale Cisterciense

Łac., ok. r. 1320/30, perg. k. 175, 45×33 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Lubiążu po r. 1810 do BUWr. — Iluminacja jest pracą śląską (lubiąską?) (Kloss). — Na k. 1r notatka: *Praesens Missale renovatum est tempore reverendi patris ac domini Johannis Lubensis domus archimandritae in primo anno sui regiminis, hoc anno nostrae salutis 1562. Jan VII Frank, opat w Lubiążu od r. 1561, zmarł 1568 (P. Wels: Geschichte des Klosters Leubus, Liegnitz 1921 s. 44)*. — Naklejka Büschinga: *Aus der Bibliothek des Klosters Leubus*.

Wiek: Wg Klossa i Dobrowolskiego rps pochodzi z lat 1320—1330. Z tym zgadzają się kryteria liturgiczne: graduał posiada form. św. Stanisława (1255) i św. Jadwigi (1267), natomiast form. św. Tomasza (1329) dopisany jest na marginesie.

Form. na Boże Ciało umieszczono dopiero na końcu Propr. SS. (k. 157v), sekwencję dopisano na końcu kodeksu (k. 175r).

Bibliografia: Dobrowolski s. 180; katalog Göbera; Kloss s. 42, 45—47, 200, tabl. 56—58; Schenk, Św. Stanisław, *passim*; Schenk, Św. Tomasz s. 84, przyp. 28.

IF 414 — Graduale Cisterciense

Łac., ok. r. 1250, perg., k. 128, 41×28 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Lubiążu po r. 1810 do BUWr. — Na k. 1r notatka: Liber sancte Marie virginis in Lubens. — Brak obecnie naklejki Büschinga, ale Göber jeszcze ją notuje: Aus der Bibliothek des Klosters Leubus.

Wiek: Kodeks należy do grupy cysterskich rękopisów liturgicznych XIII wieku, będących pod wpływem turyngsko-saskiej szkoły malarzkiej (Kloss). Kloss i Dobrowolski datują go na ok. 1250, Podlacha na pierwsze dziesiątki XIII wieku. Pismo posiada cechy tzw. ductus Portensis (por. Wł. Semkowicz: *Paleografia łacińska*. Kraków 1951 s. 337 nn). — Form. św. Piotra męcz. (1255) jest na marginesie, a form. św. Stan. (1255) jest dopisany współczesną ręką między wierszami.

Bibliografia: Dobrowolski s. 47, 49; Katalog Göbera; A. Haseloff: *Eine thüringisch-sächsische Malerschule des 13. Jhs (Studien zur deutschen Kunstgeschichte*. H. 9). Strassburg 1897 s. 18, nr Va; Kloss s. 16—21, 26, 28, 200, tabl. 8, 11; F. Kopera: *Dzieje malarstwa w Polsce*. Cz. 1. Średniowieczne malarstwo w Polsce. Kraków 1925 s. 27 (bez podania sygnatury); W. Molsdorf: *Das Schrift-, Buch- und Bibliothekswesen in Schlesien*, W: *Schlesische Landeskunde*. [Wyd.] Frech i Kampers. Bd. 2. Leipzig 1913 s. 228, tabl. 33; Podlacha s. 189, 199—200, 210, 244; Sawicka s. 64, tabl. XCVIIIa; Schenk, Św. Stanisław, *passim*; Schenk, Św. Tomasz s. 76 nn; A. Schultz: *Schlesiens Kunstleben im dreizehnten und vierzehnten Jahrhundert*. Breslau 1870 s. 9.

IF 415 — Graduale Cisterciense

Łac., pierwsza poł. XIII w., perg., k. II + 198, 33×24,5 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Lubiążu po r. 1810 do BUWr. — Kodeks należy do wczesno-gotyckich rękopisów cysterskich na Śląsku (Kloss). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Klosters Leubus.

Wiek: Kloss i Dobrowolski zaliczają rps do grupy kodeksów lubiąskich XIII wieku. — Brak form. św. Wojciecha i Wacława (dopisane na marginesie) pozwala na przypuszczenie, że kodeks jest kopią starszego graduau, przywiezionego przez Cystersów z Zachodu. — Na marginesie dopisano m.in.: św. Edmunda bpa (kan. 1246, u Cyst. święto od 1247), św. Elżbiety (kan. 1235, od tego r. w Mart. Cist.), św. Franciszka (kan. 1228, od tego r. u Cyst. komemoracja, od 1235 w Mart. Cist., od r. 1259 święto 12 lectionum), św. Roberta (kan. 1222, od tego r. u Cyst. święto 17. IV., od r. 1224 przeniesione na 29. IV., pod tą datą w naszym kodeksie), nawet św. Tomasz Kantauryjskiego (kan. 1172, u Cyst. święto od r. 1185).

Bibliografia: Dobrowolski s. 49; Katalog Göbera; Kloss s. 21, tabl. 13; Schenk, Św. Stanisław, *passim*; Schenk, Św. Tomasz s. 76 nn.

IF 416 — Graduale Cisterciense

Łac., r. 1381/87, perg. i pap. (od k. 190), k. 196, 39×30 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Henrykowie po r. 1810 do BUWr. — Iluminacja kodeksu jest pracą henrykowską (Kloss). — Na k. 191r dopisano rok 1561, na k. 192r umieszczono godło opata Andrzeja I i rok 1564, na k. 192v notatka: Fr(ater) Jacobus Modler Silesius anno nostrae redemptionis 1565. Andrzej I był

opatem henrykowskim w latach 1554/74 (por. W. Pfitzner: Versuch einer Geschichte des vormaliger Fürstlichen Cisterzienser-Stiftes Heinrichau bei Münsterberg in Schlesien. Breslau 1846 s. 165). — Na górnym marginesie k. 1r notatka: Liber Beatissimae Virginis Mariae in Henrichau. Bibliothecae inscriptus 1729. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Klosters Heinrichau.

Wiek: Miniatury pochodzą z lat 1381/87 (Kloss). — Form. Nawiedzenia N.M.P. dopisano (święto u Cyst. od 1376) (k. 149v). — Od k. 188 dopisano późniejsze formularze (XV/XVI w.).

Bibliografia: Katalog Göbera; Kloss s. 81—83, 88, 92, 95 n, 200 n, tabl. 93—100; Rother s. 62; Schenk, Św. Stanisław, passim.

IF 417 — Graduale Cisterciense

Łac., pierwsza poł. w. XIV, perg. k. 172, 30,5×23,6 cm.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Henrykowie przed r. 1823 do BUWr. — Na k. 1r notatka proveniencyjna: Liber B.V.M. in Henrichau. Bibliothecae inscriptus 1729. — Brak naklejki Büschinga, ale rps figuruje w inwentarzu Friedricha z r. 1823.

Wiek: Na pierwszą poł. w. XIV wskazuje fakt, że form. św. Tomasza (kan. 1323, u Cyst. święto od 1329) jest dopisany późniejszą ręką, oraz brak późniejszych świać. — Inicjały filigranowe (XIV w.).

Bibliografia: Katalog Göbera; Rother s. 62; Schenk, Św. Stanisław, passim.

IF 418 — Graduale Cisterciense

Łac., XIII w., inne XVII w., perg. i pap., k. II nlb + 158 + 7 nlb, 33,4 × 24 cm.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Jemielnicy pow. Strzelce Opolskie przed r. 1823 do BUWr. — Notatka na k. 2r: Liber S. Mariae et B. Jacobi Maioris in Gemelnitz sub Reverendissimo Domino Matthaeo Schlegelio uigilantissimo per Fratres eiusdem monasterij restauratus Anno Domini 1652, pro quibus pius lector Deum precetur roganter. Mateusz Schlegel, opat w Jemielnicy 1648—1655 (A. Weltzel: Das fürstliche Cistercienserstift Himmelwitz. Separatabdruck aus dem *Schlesischen Pastoralblatt* 1892—1895. Breslau 1895 s. 64—68). — Brak naklejki Büschinga, ale rps figuruje w inwentarzu Friedricha z r. 1823.

Wiek: Rps należy do grupy późno-romańskich kodeksów na Śląsku (w. XIII, Kloss). — Rubrykę o św. Sanisławie (kan. 1253, święto u Cyst. polskich od 1255) dopisała na marginesie późniejsza ręka. — Brak św. Tomasza (kan. 1323, u Cyst. od 1329). Niektóre wycięte kartki (zapewne skutki wojny trzydziestoletniej) zostały w r. 1652 uzupełnione kartkami papierowymi na podstawie jednego z powyższych graduauów cysterskich (ten sam układ świać, a niekiedy nawet słów).

Bibliografia: Katalog Göbera; Kloss s. 21; Schenk, Św. Stanisław, passim; Schenk, Św. Tomasz s. 76 nn.

IF 422 — Graduale Praemonstratense

Łac., r. 1351, perg., k. 234, 45,7×32 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru św. Wincentego (Premonstratensów) we Wrocławiu po r. 1810 do BUWr. — Kolofon na k. 1r: Anno domini Millesimo Trecentesimo Quinquagesimo primo completus est liber iste ad honorem dei et beati Vincencij episcopi et martiris in die beati Urbani martiris per manus fratris Johannis Lozacconis sub reverendo patre domino Nicolao abbate monasterij sancti Vincencij prope Wratislaviam. (W średniowieczu klasztor leżał na przedmieściu Wrocławia, zwanym elbląskim). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Stiftes Sct. Vinzenz zu Breslau.

Wiek: Podany w kolofonie rok 1351 potwierdza iluminacje, pochodzące z tego samego czasu (Kloss). — Mikołaj I był opatem w latach 1338/52 (por. *Gesta abbatum S. Vincentii*. W: *Scriptores rer. siles.* II, 137 nn).

Bibliografia: Katalog Göbera; Kloss s. 52 n, 55, 201, tabl. 59; Schenk, Św. Stanisław, *passim*; Schultz, *Maler-Innung* s. 184 n; Wojtkowski s. 9. — O nazwisku Lozak we Wrocławiu por. P. Hein: *Nekrolog der Prämonstratenser zu St. Vinzenz bei Breslau. Zeitschrift f. Gesch. Schles.* Bd. 10: 1870 s. 433; Paweł Lozak, obywatel Poznania (civis Poznanie), ojciec Jana Lozaka, jest w r. 1364 senatorem wrocławskim; Schultz, *Stadtschreiber* s. 160; Jan Lozak, były pisarz miejski w Gdańsku, od r. 1422 „*Statschreyber*“ we Wrocławiu, zm. 1437; Gottschalk s. 134; Mikołaj Losag altarzysta, zm. 1499.

IF 423 — Graduale Praemonstratense

Łac., r. 1362, perg., k. 343, 49,5×31,3 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru św. Wincentego (Premonstratensów) we Wrocławiu po r. 1810 do BUWr. — Kolofon na k. 2v: Anno domini M^oCCC^o sexagesimo secundo completus est liber iste ad honorem dei et beati Vincencij episcopi et martiris in vigilia omnium sanctorum sub reverendo Patre Domino Wilhelmo secundo abbate monasterij sancti Vincencij prope Wratislaviam. Wilhelm II był opatem w latach 1300/08, chodzi tu więc zapewne o Wilhelma III, opata w latach 1352/64. — Podobieństwo pisma z kodeksu IF 422 wskazuje na wspólne skryptorium. — Włączone karty papierowe (34,340—42) zawierają drukowane tezy doktorskie wrocławskich premonstratensów: Grzegorza Nogi z r. 1674, Baltazara Gerbera z r. 1668, Jana Gerlicha oraz (norbertanina?) Jana Waclawa à Barwitz. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Stiftes Sct. Vinzenz zu Breslau.

Wiek: Kolofon podaje rok 1362. — Iluminacja jest pracą wrocławską z tego samego czasu (Kloss). Na k. 1r dopisano Nawiedzenie N.M.P. (święto od 1389).

Bibliografia: Dobrowolski s. 185; Katalog Göbera; Kloss s. 71, 73 n, 78, 81, 201, tabl. 81—83; Schenk, Św. Stanisław, *passim*; Schultz, *Maler-Innung* s. 185; *Sztuka polska czasów średniowiecznych*. Praca zbiorowa pod red. G. Chmarzyńskiego. Warszawa 1953, s. 157; Wojtkowski s. 9.

IF 428a — Kodeks teologiczny

Expositio hymnorum (k. 1—148).

Łac., w. XV, pap. i perg. (I + 1 nlb), k. I + 244 + 2 nlb, 29 × 21,3 cm.

Pochodzenie: Oprawa erfurcka (Göber). — Nota na k. 1r: Liber sancti Petri in Erford (klasztor benedyktyński św. Piotra w Erfurcie). Z klasztoru św. Piotra pochodzi również zbiór kazań, rps BUWr I Q 72 (Wolny s. 185). — Eksplicit na k. 148r: Expliciunt dicta gorre per magistrum Petrum etc. Laus tibi sit Christe, quoniam liber explicit iste. W Bibl. Jag. w Krakowie zachował się rps nr 1326 zawierający „Głosa psalterii Nicolai Gorre“ (Wolny s. 218); chodzi więc o Dominikanina Mikołaja z Gorran, zm. ok. 1295, autora komentarzy do Pisma Św. — Przed r. 1873 do BUWr: notatka ówczesnego bibliotekarza Dziatki (k. 1 nlb); w inwentarzu Friedricha rps dopisano (ręka Dziatki).

Wiek: Znaki wodne z końca XIV w.: F. Piekosiński: *Średniowieczne znaki wodne...* Wiek XIV. Kraków 1893 nr 608 z r. 1393, nr 588 z r. 1394; Briquet nr 3112 od ok. 1349 (rzadko), zwłaszcza w drugiej poł. XIV w. — Pismo jednak robi wrażenie późniejszego. — Pergaminowe karty pochodzą z cysterskiego graduale XII/XIII w. i zawierają prozy (z neumami nad tekstem) na święto św. Szczepana (26. XII.), Jana Ew. (27. XII.), Piotra i Pawła (29. VI.), Przeniesienia św. Benedykta

(11. VII.), Marii Magdaleny (22. VII., fragm.) oraz śpiewy gradualne mszy W. Czwartku i część improperiów W. Piątku.

Bibliografia: Katalog Göbera; Ks. J. Wolny: Łaciński zbiór kazań Peregryna z Opola i ich związek z tzw. „Kazaniami Gnieźnieńskimi”. W: *Średniowiecze. Studia o kulturze*. Warszawa 1961 s. 185, 218.

IF 430 — Antiphonarium

Łac., ok. r. 1415/20 i XVII w. (od k. 137), perg., k. I + 153, 48,5 × 32,5 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru Klarysek we Wrocławiu po r. 1810 do BUWr, w latach 1945/58 w Moskwie. — Na k. 1r miniatura: św. Klara z krzyżem, k'elichem i hostią (Kloss tabl. 170). — W kodeksie przejawia się sąsiedztwo klasztoru Klarysek z klasztorem i szpitalem Krzyżowców z czerwoną gwiazdą: Na k. Iv nota: frater iohannes goltmann, krzyż joannicki wzgl. maltański, gwiazda sześcioramienna i litera M (szpitalny kościół pod wezw. św. Macieja); na k. 137r w inicjale P umieszczono litery K, b, M (Konventus beati Matthiae?). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des St. Klarenstifts zu Breslau.

Wiek: Iluminacje kodeksu są dziełem Jana z Żytawy z lat 1415/20, wykonane we Wrocławiu (Kloss).

Bibliografia: Katalog Göbera; Kloss s. 109 n, 120—123, 202, tabl. 161, 170, 173, 174; Sawicka s. 66.

IF 433 — Psalterium cum hymnis

Łac., r. 1485, perg., k. II + 180 (kodeks jest paginowany; 360 str.), 63×41 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru św. Bernardyna we Wrocławiu przed r. 1823 do BUWr. — Miniatury przedstawiają m.in. św. Franciszka, św. Bernardyna i dwóch innych świętych w habicie franciszkańskim. — Iluminacje kodeksów IF 433, 437, 438 wykonane ok. r. 1485 w klasztorze św. Bernardyna we Wrocławiu (Kloss, Dobrowolski). — Brak naklejki Büschinga, ale rps figuruje w inwentarzu Friedricha z r. 1823.

Wiek: Iluminacja z ok. r. 1485. — Na k. 180 podano rok 1485. — Superekslibris: Anno 1699. Nowa oprawa pochodzi więc prawdopodobnie z funduszków Zachariasza von Rampusch und Rommenstein przeznaczonych w r. 1697 na odnowienie biblioteki (M. Burbianka, M. Morgenbesser).

Bibliografia: M. Burbianka: Inwentarz wrocławskiej biblioteki przy kościele św. Bernardyna z 1657 roku. W: Br. Kocowski, M. Burbianka, K. Głombiowski: *Z dziejów książki na Śląsku*. Wrocław 1953 s. 33; Dobrowolski s. 191—192; Katalog Göbera; Kloss s. 162, 202, tabl. 252, 254, 260; M. Morgenbesser: *Geschichte des Hospitals und der Schule zum Heiligen Geist so wie auch der Bibliothek zu St. Bernhardin zu Breslau zum Andenken der 600 jährigen Dauer des Hospitals*. Breslau 1814 s. 50 n; Sawicka s. 67.

IF 437 — Psalterium cum hymnis

Łac., r. 1485, perg. i pap. (k. 135, 136, 142), k. 151, 58,7×38,5 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru św. Bernardyna we Wrocławiu do klasztoru franciszkańskiego pod wezw. Mariae in Rosis w Nysie i przed r. 1823 do BUWr. — Kolofon na k. 147r: Finitus est liber iste in die sancti Silvestri pape et confessoris anno domini 1485. — Notatka innej ręki (XVIII w.) na wewnętrznej stronie przedniej okładki: Inchoatus est iste Liber in festo Transfigurationis Domini in loco S. Bernardini extra Wratislaviam Anno Domini 1487 et finitus eodem anno in festo

s. Silvestri papae et confessoris, inscriptus vero pro choro Nissensi fratrum Minorum Reformatorem ad S. Mariam in Rosis. (Autor tej noty odczytał prawdopodobnie mylnie cyfrę 5, w XV w. bardzo podobną do późniejszej pisowni cyfry 7). — Nota na k. 151v: Compactus noviter est hic liber sub guardianatu multum venerandi patris Zephyrini de Pannwitz, ss. theologiae lectoris anno 1753. — Brak naklejki Büschinga, ale rps figuruje w inwentarzu Friedricha z r. 1823.

Wiek: Kolofon i iluminacja (Kloss, Dobrowolski) wskazują na r. 1485. — Wśród hymnów znajduje się hymn na święto Przemienienia Pańskiego (w diec. wrocł. od r. 1469).

Bibliografia: Dobrowolski s. 191 n; K. Głombiowski: Biblioteka franciszkanów w Nysie w świetle inwentarza z roku 1678. W: *Z dziejów książki na Śląsku* s. 85 nn (o losach biblioteki franciszkanów w Nysie); Katalog Göbera; Kloss s. 162—165, 202, tabl. 251, 253.

IF 438 — Psalterium cum hymnis

Łac., r. 1485, perg., k. 255, 61,5×41 cm, ilum.

Pochodzenie: Rps wykonany, jak IF 433, 437, w klasztorze św. Bernardyna we Wrocławiu, znajdował się w klasztorze Klaryszek w Głogowie, skąd przeszedł po r. 1810 do BUWr. — Kodeks ma ten sam układ jak IF 437. — Iluminacja jest dziełem pracowni bernardyńskiej we Wrocławiu (Kloss). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Jungfrauen Stifts zu Trebnitz (poprawione na: Głogau).

Wiek: Miniatury pochodzą z r. 1485 (Kloss). — Na k. 235r hymn na Przemienienie Pańskie (w diec. wrocł. od r. 1469).

Bibliografia: Dobrowolski s. 191 n; Katalog Göbera; Kloss s. 162 n, 202 n, tabl. 255, 257.

IF 439 — Psalterium

Łac., r. 1495, perg. k. 127, 51,5×36 cm, ilum., bez kal. i hymnów.

Pochodzenie: Z klasztoru cysterskiego w Lubiążu po r. 1810 do BUWr. — Iluminacja jest dziełem mistrza wrocławskiego B. T. (por. IF 395 oraz R 504). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Klosters Leubus.

Wiek: Na miniaturach k. 13r i 34r widnieje monogram mistrza BT i rok 1495.

Bibliografia: Katalog Göbera; Kloss s. 164—167, 203 tabl. 256, 261—265.

IF 440 — Psalterium Nocturnum

Łac., poł. w. XIII, perg. k. 158, 30,5×21,5 cm, bogato ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru Cysterszek w Trzebnicy po r. 1810 do BUWr; w latach 1945—58 w Moskwie. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Jungfrauen Stifts zu Trebnitz. — Na wewnętrznej stronie tylnej okładki figuruje imię „Jadwiga“ (XVII w.). — Iluminacja jest prawdopodobnie pracą lubiąską wzorowaną na stylu szkoły turyngsko-saskiej (Dobrowolski, Kloss).

Wiek: Historycy sztuki datują nasz kodeks na pierwszą połowę XIII w. (Kloss: ok. 1240 r., Dobrowolski: ok. r. 1220).

Bibliografia: Dobrowolski s. 47, ryc. 11; Katalog Göbera; A. Haseloff: Eine thüringisch-sächsische Malerschule des 13. Jahrh. Strassburg 1897 (*Studien zur deutschen Kunstgeschichte*. H. 9); H. Janitschek: Geschichte der deutschen Malerei. Berlin 1890 s. 146; Kloss s. 3. 12 nn, 17 nn, 203, tabl. 1—7, 9, 10, 12; F. Kopera: Dzieje malarstwa w Polsce. Cz. 1. Kraków 1925 s. 24, 26 n; Podlacha s. 188, 195, 199 n, 244, tabl. LIX—LXVIII, ryc. 38, 38; Wł. Podlacha: Malarstwo średniowieczne. W: *Historia malarstwa polskiego*. T. 1. Lwów 1913 s. 50—54; Sawicka s. 64; Schultz,

Maler-Innung s. 183 n; A. Schultz: Schlesiens Kunstleben im dreizehnten und vierzehnten Jahrhundert. Breslau 1870 s. 9.

IF 442 — Breviarum Wratislaviense

Łac., przed r. 1422, perg. k. 468, 35,5×25,3 cm ilum., kal.

Pochodzenie: Z kolegiaty w Głogowie po r. 1810 do BUWr. — Kalendarz śląski (k. 2v—8r). Rubryka: Incipiunt suffragia secundum ordinem eccl. wrat. (k. 8v). Rubryka: ecclesia wratislaviensis tenet preces in vigilijs apostolorum (k. 279r). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Kollegiatstifts zu Glogau.

Wiek: Illuminacja kodeksu jest pracą wrocławską sprzed r. 1422 i wykazuje wpływ Mikołaja z Nysy (Kloss). — Na k. 1r jest tablica obliczeń kalendarzowych na lata 1422—1582. — Św. Nawiedzenia N.M.P. i inne mają w kal. ryt. triplex (XV w.); oktawa Wsz. Świętych (od 1450) i święta Ofiarowania N.M.P. (od 1456/73) oraz św. Bernardyna (1450) są dopisane.

Bibliografia: Katalog Göbera; Jungnitz s. 2; Klapper, Volksschauspiel s. 197; Kloss s. 101, 204 n, tabl. 150, 151; Scnenk, Św. Stanisław, passim.

IF 443 — Breviarum Pragense

Łac., ok. r. 1400, perg., k. 602, 33,5×25,5 cm, kal. z cyzjojanem, ludus paschalis (k. 211).

Pochodzenie: Brewiarz diecezji praskiej od nieznanego czasu w kościele kolegiackim w Głogowie, po r. 1810 do BUWr.; w latach 1945—58 w Moskwie. — Kalendarz diecezji praskiej. — Litania do Wszystkich Świętych z wezwaniem do czeskich świętych: Vitus, Wenceslaus, Sigismundus, Procopius, Ludmilla. — Rubryka: qualiter agatur per modernos in ecclesia Pragensi (k. 207r, por. k. 368 v). — K. 494r: In dedicatione capelle s. Wenceslai. — K. 504r: In dedicatione altaris S. Viti. — Rubryka wymieniająca ecclesia Pragensis oraz archiepiscopus Pragensis Wolframus (1396/1402, k. 587r, por. 588v, 591r). — Rubryka o wprowadzeniu święta Matki Boskiej Śnieżnej przez arcybiskupa Jana (de Jenzenstein, 1379/96) i zatwierdzeniu przez jego następcę Wolframa (k. 601r). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Kollegiatstifts zu Glogau.

Wiek: Rubryki wymieniające Wolframa (1396/1402) jako aktualnego arcybiskupa praskiego wskazują na ok. r. 1400.

Bibliografia: Katalog Göbera.

IF 444 — Breviarum. Pars hiemalis

Łac., pocz. w. XIV z uzupełnieniami do r. 1426, perg., k. 328, 32,5×25,3 cm, ilum., kal. — Zawiera Propr. de Tempore do Ascensio Domini; Propr. SS. do Basilidis (12. VI).

Pochodzenie: Z kościoła św. Jakuba w Nysie po r. 1810 do BUWr. — Kalendarz śląski (k. 2r—7v). — Notatka: Abligatus est pro tribus marcis IX scot. unde dedi de istis... pro archidiacono Wratisl. una cum ordinario pontificali (k.1v). — Notatka: Aliter habetur initium istius omelie (na Boże Narodzenie) in ecclesia Wratislaviensi (k. 112r). — O używaniu brewiarza na Śląsku świadczą liczne notatki nekrologiczne w kalendarzu, opublikowane przez Grünhagena: — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Doms zu Neisse.

Wiek: Rps pochodzi najpóźniej z początku XIV wieku: inicjały wykonano w stylu wczesnogotyckim (Kloss: przed r. 1306), święta w. XIV są w kal. później dopisane; notatki nekrologiczne odnoszą się do lat 1292—1426. Uzupełnienia od k. 313 i dopiski (w kal., na okładce nota z r. 1326, na k. 85v nota o wyborze

Przeclława z Pogorzeli na bpa wrocł. w r. 1341) pochodzą z XIV i pierwszej połowy XV w.

Bibliografia: Chroust tabl. 10 (600): fotokopia k. 86r; Katalog Göbera; Grünhagen, Nachlese s. 183—188 (notatki nekrol. w kal.); Jungnitz s. 50; Klapper, Volksschauspiel s. 175 n, 192; Kloss s. 35, 39; J. Lewański: Studia nad dramatem polskiego Odrodzenia (*Studia Staropolskie*. T. 4). Wrocław 1956 s. 107, przyp. 56; Schenk, Św. Stanisław, passim: Chronologia polska. Praca zespołowa pod red. B. Włodarskiego. Warszawa 1957 s. 175 nn; Wojtkowski s. 9.

IF 445 — Breviarum Wratislaviense

Łac., pocz. w. XV. perg., k. 479, 33×26 cm, ilum., kal. z cyzjojanem.

Pochodzenie: Z kolegiaty Otmuchowskiej do św. Jakuba w Nysie, po r. 1810 do BUWr. — Kalendarz śląski z cyzjojanem na pocz. kodeksu. — Rubryka: Suffragia secundum chorum s. Johannes wrat. (k. 2r; por. k. 64v). — k. 1r notatka: Capituli Othm(uchoviensis). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Doms zu Neisse.

Wiek: Św. Gotard ma w kal. ryt dupl. (od 1370). — Brak jest Nawiedzenia N. M. P. (od 1389). — W kal. występuje ryt tripl. (od XV w.) Iluminacja piętnastowieczna. — Na k. 478v notatki kronikarskie m. in. o potępieniu Husa na soborze w Konstancji (1415) i o koronacji cesarza Zygmunta (1433). — Brak późniejszych świąt.

Bibliografia: Katalog Göbera; Grünhagen, Nachlese s. 188 n; Jungnitz s. 2; Klapper, Volksschauspiel s. 192; Schenk, Św. Stanisław, passim; Schultz-Grünhagen s. 375; Chronologia polska s. 95, przyp. 212, s. 175 nn; Wojtkowski s. 9.

IF 446 — Breviarum

Łac., ok. r. 1400, perg., k. 392, 33,5×25,5 cm, kal.

Pochodzenie: Z kościoła św. Jakuba w Nysie po r. 1810 do BUWr. — Kalendarz śląski (k. 1—6); notatka marginesowa do 3. VII. wymienia chorus wratislaviensis. — Na pergaminowej kartce ochronnej (dokument) występuje plebanus in Otmachow (Otmuchów). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Doms zu Neisse.

Wiek: Kal. wymienia święto Nawiedzenia N. M. P. (od r. 1389) i ryt triplex (np. św. Stanisław); oktawy Nawiedzenia N. M. P. i św. Jadwigi dopisano (po r. 1400). — Propr. SS. posiada oktawę św. Jadwigi (od ok. 1400) i jako dodatek (k. 386) oficjum na święto Nawiedzenia i jego oktawę (po r. 1400). — Inicjały filigranowe stylu czternastowiecznego. — Kodeks powstał ok. r. 1400.

Bibliografia: Katalog Göbera; Jungnitz s. 2; Schenk, Św. Stanisław, passim; Wojtkowski s. 9.

IF 447 — Breviarum Wratislaviense

Łac., pierwsza połowa w. XV, perg., k. 460, 34,7×25,5 cm, ilum., kal., liber catenatus.

Pochodzenie: Kodeks był własnością Mikołaja Tempelfelt z Brzegu, następnie kolegiaty w Głogowie, skąd przeszedł po r. 1810 do BUWr. — Kalendarz śląski (k. 10—15). — Rubryki wymieniające ecclesia wratislaviensis (k. 102v, 188v, 251v, 281v). — Notatka na wewnętrznej stronie przedniej okładki: hoc volumen concernit (Göber: comperuit) magistrum Nicolaum Tempelfelt de Brega. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Kollegiatstifts zu Glogau.

Wiek: Nota na k. 9v: Explicit kalendarium scriptum sub anno domini M^oCCC^oIII^o (błąd pisarza: powinno być 1403) a reverendo magistro Cristiano astrologo famoso alme universitatis studij Pragensis (Křišťan de Prachatice). — Oktawa Nawiedzenia N. N. M. P. (pocz. XV w.); ryt triplex (od ok. r. 1400). — Oktawa Wszystkich Świętych (od 1450), święta św. Bernardyna (kan. 1450) i Ofiarowania N. N. M. P. (od 1456/73) są na końcu kodeksu dopisane i w kal. uzupełnione. — Iluminacja wykazuje wpływ Mikołaja z Nysy, który pracował w latach 1407—1422. — Mikołaj Tempelfelt z Brzegu studiował od 1414 w Krakowie, zdobył tytuł magistra, był tam dziekanem i rektorem, kanonikiem u św. Floriana (1432/33), prof. teol. (1439); przed r. 1455 był kanonikiem i kantorem katedry wrocławskiej, przejściowo (1462—67) kaznodzieją przy kościele św. Elżbiety we Wrocławiu, umarł ok. 1474.

Bibliografia: Katalog Göbera; Jungnitz s. 2; Klapper, Volksschauspiel s. 203; Schenk, Św. Stanisław, passim; Chronologia polska s. 99, przyp. 266; Wojtkowski s. 9. — o Mikołaju Tempelfelt: Bauch, Schlesien s. 110—113; J. Fijałek: Studia do dziejów Uniwersytetu Krakowskiego i jego Wydziału Teologicznego w XV wieku. Kraków 1898 s. 92; M. Fliegel: Die Dombibliothek zu Breslau im ausgehenden Mittelalter. *Zeitschrift f. Gesch. Schles.* Bd. 53: 1919 s. 113; Grünhagen, Protokolle s. 154 n, 158; J. Heyne: Dokumentirte Geschichte des Bisthums und Hochstiftes Breslau. Bd. 3. Breslau 1868 s. 93 nn, 455 nn, 571 nn oraz register s. 1299 pod: Tempelfelt Nikolaus; M. Hornowska, H. Zdzitowiecka-Jasińska: Zbiory rękopiśmienne w Polsce średniowiecznej. Warszawa 1947 s. 114 n; A. Karbowiak: Dzieje wychowania i szkół w Polsce w wiekach średnich. T. 2 (1364—1432). Petersburg 1903 s. 234 n, 301; J. Muczkowski: Statuta nec non liber promotionum philosophorum ordinis in Universitate studiorum Jagellonica ab anno 1402 ad annum 1849. Cracoviae 1849 s. 20. — O rodzinie Tempelfelt: Bauch, Schlesien s. 111, 113, 142; Gottschalk s. 141; Pfeiffer s. 280, 321. — Tempelfeld — wieś k. Oławy, założona przez Templariuszy.

IF 448 — Breviarum Misnense. Pars hiemalis

Łac., w. XV, pap., k. 316, 30,3×20,8 cm, kal. — Zawiera Propr. de Tempore do W. Soboty; Propr. SS. do 25 marca.

Pochodzenie: Z klasztoru Augustianów w Żaganiu po r. 1810 do BUWr. — Kal. diecezji miśnieńskiej: Briccij patroni Misnensis (11. VII.); Donati mart. et ep. et Affre virg. (7. VIII) patronów Miśni jest festum fori. — Rubryka: Nota quod per dyocesim Misnensem hore canonice dicuntur tripliciter.. (k. 311r). — Rozporządzenie bpa miśnieńskiego Jana IV z r. 1443, dotyczące wprowadzenia festum inventionis pueri Jesu (k. 285r—287v); por. A. Schönfelder: Geschichte des Festes Inventio pueri Jesu in Deutschland. *Hist. Jahrb.* Bd. 26: 1905 s. 567—74. — Notatka: Catalogo inscriptus Canonic. Regul. Sagani ad D. Virg. 230 (k. 1r, XVIII w.); dawna sygnatura: U. II. 47. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek der Augustiner Chorherrn zu Sagan.

Wiek: Oficjum de inventione pueri Jesu (k. 284v, od r. 1443) i notatka o soborze bazylejskim (k. 245r) określają terminus a quo powstania kodeksu.

Bibliografia: Katalog Göbera; Klapper, Volksschauspiel s. 203; Wojtkowski s. 10.

IF 449 — Breviarum

Łac., r. 1362, perg., k. 343, 32×24 cm, kal.

Pochodzenie: Z kolegiaty w Głogowie po r. 1810 do BUWr. — Kal. śląski. — Kolofon na k. 342v: Anno domini millesimo trecentesimo sexagesimo secundo

inceptus est iste viaticus in die Scolastice virginis et finitus est in die Syxti pape et martiris. Et sciendum quod in eodem anno ante festum Margarethe in quinta feria annona solvebat XV sco. et primicie siliginis dimidiam marcam. Diz buch hot geczugit Jacobus von Crossin der pherrer czu deine Aup (Göber: czu deme slup). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Kollegiatstifts zu Glogau.

Wiek: Wg kolofonu z r. 1362. — W kal. jest św. Tomasz (1323), a brak jest Nawiedzenia N. M. P. (1389). — Notatki kronikarskie na dolnym marg. k. 1v: Anno domini Millesimo CCC^{mo}XLIX° incepit magna... pestilencia. — Anno domini M^oCCC^{mo}XV fuit magna caristia. — Anno dmini M^oCCC^{mo}XXXV fuit magnus ventus...

Bibliografia: Katalog Göbera; Klapper, Volksschauspiel s. 203; Schenk, Św. Stanisław, passim; Wojtkowski s. 10.

IF 450 — Breviarum Wratislaviense

Łac., r. 1431, perg., k. 416, 305×18,5 cm, kal.

Pochodzenie: Kodeks jest darem Mikołaja Merboth, kanonika wrocławskiego i nyskiego (zm. 1501) dla kolegiaty św. Jana w Nysie (od r. 1477), przeszedł stąd wraz z kapitułą do kościoła św. Jakuba w Nysie (r. 1650) i po r. 1810 do BUWr; w latach 1945—58 w Moskwie. — Rubryka: secundum ecclesiam wratislaviensem (k. 279r); kal. notuje pod 13. XI: Dedicatio wratisl. ecclesie. — Pisarzem jest Johannes presbiter (k. 407v), może identyczny z Janem Herford, zapisanym na marginesie k. 1r. — Nota: Ego Nicolaus Merboth de Nissa decretorum doctor, canonicus Wratislaviensis et Nissensis, donavi hunc viaticum capitulo Nissensi, ut curet reponere in ecclesia capituli s. Johannis in antiqua civitate, ut presbiteri ex eo orent atque etiam pro eius anime salute Altissimum deprecentur anno M^oCCCCL XXXVII° (k. 416r, podobna nota na k. 6r). — Notatka na wewnętrznej stronie przedniej okładki: Viaticus Capituli Nissensis. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Doms zu Neisse.

Wiek: Kolofon: Et sic est finis libri huius qui est scriptus per Johannem presbiterum. Amen. Anno domini M^oCCCCXXI. — Kalendarz jest nieco młodszy, bo notuje pod 20. V.: Bernhardini confessoris 1450 canonisatus.

Bibliografia: Katalog Göbera. — O Mikołaju Merboth: Bauch, Schulwesen s. 203 n.

IF 451 — Psalterium cum hymnis

Łac., w. XV/XVI, pap., k. 108, 32×21,5 cm, brak końca.

Pochodzenie: Z kolegiaty w Głogowie po r. 1810 do BUWr. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Kollegiatstifts zu Glogau. — Oprawa wrocławska.

Wiek: Pismo i papier wskazują na koniec XV albo początek XVI w. — Znak wodny z lat 1471/86 (Badecki nr 17), drugi filigran (od k. 26) występuje na Zachodzie od końca XV w. (Badecki nr 18).

Bibliografia: Katalog Göbera.

IF 452 — Psalterium cum hymnis

Łac., w. XV, pap., k. 113, 30×20,5 cm — Zawiera psalterz, hymny, Litanie do Wszystkich Świętych oraz (od k. 72) traktaty teologiczne i kazania.

Pochodzenie: Z kościoła Bożego Ciała (Joannitów) we Wrocławiu po r. 1810 do BUWr. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek der Corpus Christi Kirche zu Breslau.

Wiek: Znak wodny z r. 1419 (Piekosiński nr 865). — Od k. 111: tractatus Johannis Jenkewicz, kanonika wrocławskiego, który zmarł przed r. 1436 (Kuchendorf s. 96 n).

Bibliografia: Katalog Göbera; Schenk, Św. Stanisław s. 108, 123.

IF 455 — Psalterium cum hymnis

Łac., koniec w. XIV, perg., k. 211, 28 × 20 cm, kal., ilum.

Pochodzenie: Ze śląskiego klasztoru dominikańskiego przed r. 1823 do BUWr. — Kalendarz śląsko-dominikański: Thome doctoris nostri; Petri mart. ord. nostri; Dominici patris nostri. — Litanie do Wszystkich Świętych zawiera wezwania śląskie oraz podwójne wezwanie: S. Pater Dominice, ora pro nobis. — Brak naklejki Büschinga, ale rps figuruje w inwentarzu Friedricha z r. 1823.

Wiek: Pismo jest czternastowieczne (uwaga M. Waltera). — Kalendarz notuje św. Tomasza (1323) i Nawiedzenie N. M. P. (1389), brak oktawy Nawiedzenia (od pocz. XV w.) i świąt piętnastowiecznych. — Göber datuje kodeks na pierwszą połowę XV w.

Bibliografia: Katalog Göbera; Schenk, Św. Stanisław, passim; Wojtkowski s. 10.

IF 456 — Liber capitularis et collectarius

Łac., koniec w. XIV i r. 1486, perg., k. 103, 29 × 20,5 cm, kal., ilum.

Pochodzenie: Z kolegiaty w Głogowie po r. 1810 do BUWr; w latach 1945–58 w Moskwie. — Kalendarz śląski z datami rocznicy konsekracji kolegiaty i kościoła św. Jerzego na wyspie tumskiej: Dominica Jubilate celebratur dedicatio huius ecclesie; Dominica Exaudi celebratur dedicatio apud s. Georgium (w maju, chodzi więc o Dominica VI post Pascham); skreślona notatka: Proxima dominica post festum Jheronimi celebratur dedicatio huius ecclesie (pierwotna data konsekracji); św. Hieronim był drugim patronem kościoła kolegiackiego pod wezw. Zwiastowania N.M.P.; dnia 26. IV. 1450 r. bp Piotr II Nowak konsekrował prezbiterium i główny ołtarz nowego kościoła (1413–1466), stąd nowa data rocznicy konsekracji: Jubilate, tj. trzecia niedziela po Wielkanocy, (przypadająca w roku 1450 na 26 IV). — Litanie do Wszystkich Świętych z wezwaniami śląskimi. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Kollegiatstifts zu Glogau.

Wiek: Wymieniony kościół św. Jerzego został zbudowany w r. 1385. — W kal. jest św. Nawiedzenia N.M.P. (1389 r.), oktawę dopisano (od pocz. XV w.) jak również święta piętnastowieczne; po r. 1450 skreślono dawną rocznicę konsekracji kościoła kolegiackiego. — Od k. 99 dodatki z r. 1486 i 1566.

Bibliografia: Katalog Göbera.

IF 457 — Breviarium (Delectus)

Łac., połowa w. XIV, perg., k. 111, 35 × 26,5 cm — Zawiera Propr. de Tempore do Zielonych Świąt, Propr. SS. tylko kolekty na cały rok i Comm. SS.

Pochodzenie: Z kolegiaty w Głogowie po r. 1810 do BUWr; w latach 1945–58 w Moskwie. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Kollegiatstifts zu Glogau.

Wiek: Pismo, inicjał filigranowy (k. 1r), brak święta translatio S. Stanisław (jest w brewiarzu koleg. głog. z r. 1362, IF 449) i świąt piętnastowiecznych wska-

zują na połowę w. XIV. — Kolofon bez daty: *Explicit iste liber. Sit scriptor crimine liber* (k. 108v).

Bibliografia: Katalog Göbera.

IF 458 — *Psalterium cum hymnis et plenare cum glossa*

Łac. i staroniem. glossa, pierwsza połowa w. XV, pap., k. 373, 31×21 cm. — Zawiera psalterz łac. z interlinearną glossą staroniemiecką (k. 1—112), cantica i hymny brewiarzowe (k. 113—127), officium defunctorum i *Media vita in morte sumus* (k. 127—135), lekcje i ewangelie per annum z glossą staroniem. (k. 136—314), de Sanctis tylko wybór (k. 315—358) i Comm. SS. (k. 358—373).

Pochodzenie: Kodeks był od r. 1491 własnością Jana Rodzyny, penitencjarza wrocławskiego, następnie przeszedł w nieznanym czasie do klasztoru Klarysek we Wrocławiu i stąd po r. 1810 do BUWr; rps był w latach 1945—58 w Moskwie. — W Propr. SS. brak świateł franciszkańskich, więc kodeks nie powstał u Franciszkanów. — Nota: *Iste liber est domini Johannis Rodzyna penitenciarij ecclesie wratislaviensis emptus per ipsum anno domini 1491* (wewn. str. przedniej okładki, notatki podobnej treści na k. 135v i 373v). — Naklejka Büschinga: *Aus der Bibliothek des St. Klarenstifts zu Breslau*.

Wiek: Znaki wodne z pierwszej połowy XV w.: Piekosiński nr 882 z lat 1419/25, nr 888 z r. 1427; Briquet nr 14513: na Śląsku 1418 r. — Pergam. karty dodane zawierają fragment brewiarza (Adwent) z nutacją metzką (musze łapki) na 4 liniach (XIII w.) i część kanonu mszalnego (XIV w.).

Bibliografia: Katalog Göbera.

IF 459 — *Evangelistarium de Tempore et de Sanctis*

Łac., r. 1348, perg., k. 143, 33,5×25,5 cm.

Pochodzenie: Rps jest darem glogowskiego kanonika Tilo (Tylo) dla kościoła kolegiackiego w Głogowie w r. 1348 i przeszedł po r. 1810 do BUWr; w latach 1945—58 rps był w Moskwie. — Kolofon: *Anno domini Millesimo CCC^o quadragesimo VIII° magister Tilo Canonicus Glogoviensis prothonotarius Illustris principis Primkonis ducis Slezie et domini Glogovie dedit hunc librum Ecclesie sancte marie. Finitus in vigilia Penthecosten.* — Tilo występuje w dokumentach z lat 1320—1337 (*Codex diplomaticus Silesiae*. Bd 28. Breslau 1915 s. 16—18; *Regesten zur schlesischen Geschichte*. Hrsg. von C. Grünhagen und K. Wutke. Breslau 1898—1923 nr 3999, 4056, 4288, 4498, 4639, 4742, 4924, 4976, 5853. *Cod. dipl. Sil. Bd. 18, 22, 29*). — Naklejka Büschinga: *Aus der Bibliothek des Kollegiatstifts zu Glogau*.

Wiek: Kolofon podaje r. 1348. — Święto Bożego Ciała (od 1317) dopisano na końcu kodeksu (k. 142v), a ewangelię na św. Nawiedzenia N.M.P. (1389 r.) notowano na przedniej kartce ochronnej. — Kodeks kopiowano prawdopodobnie ze starszego, i to nie śląskiego, rękopisu, bo w Propr. SS. brak św. Wojciecha, Wacława, Stanisława i Jadwigi.

Bibliografia: Katalog Göbera.

IF 460 — *Evangelistarium de Tempore et de Sanctis*

Łac., w. XIII/XIV, perg., k. 88, 31×22,5 cm, ilum.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Lubiążu po r. 1810 do BUWr; w latach 1945—58 w Moskwie. — Na początku kodeksu notaki: *B. V. Mariae Lubensis; Coenobij B.V.M. in Lubens Sacri Ordinis Cisterciensis* (XVII w.). — Naklejka Büschinga: *Aus der Bibliothek des Klosters Leubus*.

Wiek: Pismo — tekstura wczesnogotycka, inicjały stylu przejściowego od wczesnogotyckich do filigranowych (pocz. XIV w.). — Popr. SS. wymienia św. Wilhelma (1218 r.), Wojciecha i Waćława, Stanisławawa (1255 u Cyst.); natomiast dopisano święta drugiej połowy XIII w. (Jadwigi 1267; Ludwika 1298) i czternastego wieku (Bożego Ciała 1317; Nawiedzenia N.M.P. 1389; pro pestilencia XIV w.). Kodeks mógł więc powstać w latach 1280—1320.

Bibliografia: Katalog Göbera.

IF 461 — Epistolarium de Tempore et de Sanctis

Łac., w. XIV/XV, perg., k. 79, 28,5×22 cm.

Pochodzenie: Ze śląskiego klasztoru cysterskiego (Rudy Raciborskie?) przed r. 1823 do BUWr; w latach 1945—58 w Moskwie. — Brak naklejki Büschinga, rps figuruje w inwentarzu Friedricha z r. 1823. — Na podstawie oprawy Göber przypuszcza, że kodeks pochodzi z Rud Raciborskich. — Nazwisko: Gregorius Heynysch (na przedniej wewnętrznej okładce, wymazane).

Wiek: Pismo wskazuje na koniec XIV, wzgl. początek XV wieku (uwaga M. Waltera). — Propr. SS. zawiera Nawiedzenie N.M.P. (1389).

Bibliografia: Katalog Göbera.

IF 462 — Epistolarium de Tempore et de Sanctis

Łac., w. XIV/XV, perg. k. 141, 31×22,5 cm.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Kamieńcu Ząbkowickim po r. 1810 do BUWr; w latach 1945—58 w Moskwie. — Propr. SS. zawiera święta kalendarza cysterskiego i śląskiego. — Superekslibris: AAC 1586 ((Abbas Antonius Camencensis; Anton von Wallenberg był opatem w latach 1572—96). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Klosters Camenz.

Wiek: Pismo — tekstura gotycka XIV/XV wieku. — Inicjały filigranowe stylu czternastowiecznego. — Lekcję na Nawiedzenie N.M.P. (1389) dopisano na końcu kodeksu (k. 139v i 140r). — Brak świąt piętnastowiecznych. — Göber datuje na pierwszą połowę w. XV; kodeks może być nieco starszy.

Bibliografia: Katalog Göbera.

IF 463 — Missale Cisterciense. Pars aestiva

Łac., ok. 1250, perg. i pap. (k. II—III), k. I—IV+114, 31,8×23,5 cm, ilum. — Zawiera Propr. de Temp. od Wielkanocy do 25 niedzieli po Zesł. Ducha Św.; Propr. SS. od św. Ambrożego do św. Katarzyny.

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersów w Kamieńcu Ząbkowickim po r. 1810 do BUWr. — Nota: Liber beate Marie in Kamenz (k. 113r, w. XIII). — Kolofon: Hunc librum scripsit Petrus de Grimmis. Requiescat in pace (k. 114v; Grimma w Saksonii; Cystersi przyszli do Lubiąża z Pforty k. Naumburga w Saksonii). — Nota: Anno domini M CCCC°XV° Bohemi de Goldinkron invaserunt domum in Kamenz et incenderunt dormitorium igni et multa perierunt scilicet libri nostri quos ego vidi et in eis legi qui hoc scripsi (k. 114v, XV w.; tekst nieczytelny, cytują wg Klossa). — Nota: Monasterij B.M. in Camenz (k. IV, w. XVII). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Klosters Camenz. — Memento vivorum w kanonie mszalnym ma pierwotny tekst cysterski; brak „pro quibus tibi offerimus vel“ (k. 49r).

Wiek: Kloss i Dobrowolski datują rps na ok. 1250 r. — Propr. SS. ma form. św. Franciszka (1228), brak natomiast św. Dominika (u Cyst. 1255), św. Stanisławawa

(1255), św. Jadwigi (1269); ostatnie dwa święta dopisano na marginesie jeszcze w XIII w.

Bibliografia: Dobrowolski s. 52; Katalog Göbera; Kloss s. 25, 205; Schenk, Św. Stanisław, passim; Schenk, Św. Tomasz s. 76 nn.

IF 464 — Breviarum. Pars aestiva

Łac., druga poł. w. XIV, perg., k. 557, 33,5×25 cm, kal. — Zawiera Propr. de Temp. cd wigilii Zesł. Ducha Św.; Propr. SS. od św. Urbana. Nutacja.

Pochodzenie: Z kościoła św. Jakuba w Nysie po r. 1810 do BUWr; w latach 1945—58 w Moskwie. — Kalendarz śląski (k. 8—10). Wpływy czeskie: Propr. SS. ma Jodoci, Viti, Procopii. — Nota: viaticus iniquus (Göber: magnus) cum longis lectionibus (k. 1r, w. XV/XVI). — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Doms zu Neisse.

Wiek: Piśmo — tekstura gotycka drugiej połowy XIV w. — Inicjały filigranowe stylu XIV w. — W kal. i Propr. SS. brak Nawiedzenia N.M.P. (1389), brak świąt w. XV, z wyjątkiem święta Przemienienia Pańskiego (6. VIII., w Propr. SS.), występującego w śląskim rękopisach dopiero w drugiej połowie XV., na Zachodzie natomiast już od wczesnego średniowiecza.

Bibliografia: Katalog Göbera.

IF 465 — Breviarum Cisterciense

Łac., w. XIII i r. 1613, perg. i pap., k. 167 + 2 nlb, 45,3 × 32 cm. Kodeks składa się z dwóch części:

I. Część pergaminowa: (k. 1—134) z XIII w.; zawierająca Propr. de Temp. i Propr. SS. do decollatio s. Johannis (29. VIII.), reszta kart. wycięta. — W Propr. SS. niema oficjów św. Wojciecha (dopis), Dominika (kan. 1235, od 1255 u Cyst. festum 12 lect.; święto dopis.), Piotra męcz. (od 1255 u Cyst. festum 12 lect.), Stanisława (1255; dopis.), Tomasza z Akw. (u Cyst. od 1329; dopis.).

II. Część papierowa (k. 135—167), zawierająca tylko lekcje brewiarzowe z Propr. SS. i Comm. SS., pochodzi z r. 1613 i została napisana przez „Frater Daniel Pistorius, Prediger zu Trebnitz“ (k. 160r) „Sub regimine admodum Reverendae Dominae D. Elizabeth, ex nobili prosapia Piotrowskin, Domna Anna Nicodem, Priorissa et Cantrix, scribi curavit“ (k. 162v).

Pochodzenie: Z klasztoru Cystersek w Trzebnicy po r. 1810 do BUWr. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Jungfrauen Stifts zu Trebnitz.

Wiek: XIII w. i r. 1613.

Bibliografia: Katalog Göbera; Schenk, Św. Stanisław, passim; Schenk, Św. Tomasz s. 76 nn.

IF 466 — Breviarum. Pars aestiva

Łac., w. XIV/XV, perg., k. 171, 29×22,5 cm, kal. — Zawiera Propr. de Temp. od Wielkanocy; Propr. SS. od Ambrożego. Kodeks zdefektowany.

Pochodzenie: Z klasztoru Benedyktynek w Legnicy po r. 1810 do BUWr. — Kalendarz śląski z rytami klasztornymi. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek des Jungfrauen Stifts zu Liegnitz. — Notatki nekrologiczne w kal. z lat 1514—82 wymieniają miasto Strzegom oraz nazwiska: Nostitz, Schymek, Gesner, Ransdorff, Kuebichen, de Ruttenburg, Gelnitzyn. — Nota: 1567 ob. quingentos homines in pestilencia (w kal. do 11. VIII).

Wiek: Kalendarz czternastowieczny; dopisano Nawiedzenie N.M.P. (1389), translację św. Stanisława (po 1350 r. ogólnie na Śląsku), translację św. Wojciecha (data październikowa, wyjątek na Śląsku) oraz święta XV w. (Bernardyna, M.B. Śnieżnej, Ofiarowanie N.M.P.). — Datowanie samego kodeksu jest trudne z powodu poważnych braków w Propr. SS. — Pismo przemawia za w. XV.

Bibliografia: Katalog Göbera.

IF 536 — Plenare cum glossa

Staroniem., XIV/XV w., pap., k. 388, 29 × 20 cm.

Kodeks stanowi pierwszą część trzytomowego dzieła (por. IF 371, 564), zawierającego lekcje i ewangelie mszalne z obszerną glossą oraz introity i kolekty mszalne (rzadko także graduał i sekwencję) od pierwszej niedzieli adwentowej do ostatniej niedzieli po św. Trójcy oraz na środę i piątek każdego tygodnia. Brak jest Proprrium i Commune Sanctorum. Układ dzieła odpowiada mniej więcej drukowanym egzemplarzom tego rodzaju ksiąg, wymienionym w pracy: P. Pietsch: *Ewangelij und Epistel Teutsch*. Göttingen 1927 s. 31 (z r. 1488), 37 (z r. 1503), 38 (z r. 1506) i inne.

Kodeks niniejszy zawiera część od pierwszej niedzieli Adwentu do W. Soboty. Pisarz nie miał z początku jasnego planu swojego dzieła, bo podał zrazu tylko glossy do lekcji i ewangelii czterech niedziel adwentowych i niedziel w oktawie Bożego Narodzenia (k. 1—45), po których umieścił dwa pisma nieznanego autora broniące tłumaczenie Pisma św. na język niemiecki (Klapper); dopiero na k. 53 zaczyna: *Dis sint die anefenge der heiligen messen mit den salmen* (tj. introit z psalmem) und *collecten und dorczu die auslegunge mit schlechten deutschen worten der heiligen episteln und ewangelien...*, przy tym opuścił te glossy, które podał już na k. 1—45. Okres Wielkiego Postu zawiera formularz (intr., coll., ep., ev.) na każdy dzień, na środy i piątki z glossą.

Pochodzenie: Kodeks należał (wraz z IF 371, 564) w XV w. do prepozytury kanoników augustiańskich w Zielonej Górze, przeszedł po Reformacji z całym księgozbiorem tej prepozytury do macierzystego klasztoru w Żaganiu i stał po r. 1810 do BUWr. — Na wewnętrznej stronie przedniej okładki figuruje ten sam wiersz, co w zielonogórskim rękopisie IF 564: *Fride und gnade Jesu Christi, irlwchtunge des heiligen geistis, beschirmunge des heilign crewczis sei mit uns allen amen* (XV w.). — Notatka: *Canonicorum Regul. Saganj ad D.V.* (XVII w.) — Naklejka Büschinga: *Aus der Bibliothek der Augustiner Chorberrn zu Sagan*.

Wiek: Göber i Rother datują ten kodeks na koniec XIV w.; wydaje się jednak, że jest nieco późniejszego pochodzenia. Znaki wodne z ostatnich lat XIV w. (F. Piekosiński: *Średniowieczne znaki wodne, Wiek XIV*. Kraków 1893 nr 70 z l. 1391/1400, odmiana, i nr 73 z r. 1392, odmiana) określają granicę najwcześniejszego datowania kodeksu, podczas gdy pismo (bastarda) przemawia za w. XV. W katalogu zielonogórskiej prepozytury z r. 1432, opublikowanym przez K. H. Rothera, nie figuruje nasze Plenare.

Bibliografia: Katalog Göbera; J. Klapper: *Im Kampf um die deutsche Bibel. Zwei Traktate des 14. Jahrhunderts*. Breslau 1922; K. H. Rother: *Das Handschriftenverzeichnis der Augustiner-Propstei Grünberg. Zeitschr. f. Gesch. Schles.* Bd. 59: 1925 s. 122.

IF 564 — Plenare cum glossa

Staroniem., w. XIV/XV, pap., k. 174, 29 × 21 cm.

Kodeks jest trzecią częścią Plenare IF 536, IF 371 i zawiera części formularzy mszalnych (intr., coll., ep., ev.) z glossami do lekcji i ewangelii 11—24 niedziel

po Zesłaniu Ducha św. oraz na środy i piątki tego okresu. K. 1: Hy hebit sich an dis buch an den XI Suntage also man synget Deus in loco sancto suo. Anefank der messe: Got an seynde heiligen stat... K. 121: Początek mszy (j. w.) i kazania maryjne na Niepok. Pocz., M. B. Gromn., Wniebowz. i Narodz. K. 138v—142r: Kazanie o małżeństwie. K. 142r: Canticum canticorum w tłum. staroniem. K. 146: Das ist meister Matheus beichte. K. 147v—174: Głossa do Męki Pańskiej. (por. Ruh).

Pochodzenie: Kodeks należał w XV w. do prepozytury kanoników augustiańskich w Zielonej Górze, przeszedł po Reformacji do klasztoru Augustianów w Żaganiu i stąd po r. 1810 do BUWr. — Nota: Liber iste theutonicus assignatus est ex testamento pro fratribus in Grunenberg (k. 1r, XV w.). — Nota: Liber iste assignatus ex testamento pro domo fratrum Canonicorum in Grunenberg (k. 82r, podobna nota na k. 155r). — Nota: fratrum in Grunenberg pro fratribus insciis ut abilitentur assignatus perpetuis temporibus (wewn. str. przedn. okładki). — Nota na wklejce: Anno 1606 den 30. Augusti wasz das buch allein Andreas Karls. — Nota: Canonicorum Regularium Saganī ad D. V. (k. 1r, XVII w.). — Stara sygnatura U. III. 2. — Naklejka Büschinga: Aus der Bibliothek der Augustiner Chorherrn zu Sagan.

Wiek: Znak wodny z końca XIV w. określa najwcześniejszą granicę czasową powstania kodeksu (F. Piekosiński: Średniowieczne znaki wodne, Wiek XIV nr 642, odmiana, z ok. r. 1400). Pismo (bastarda) wskazuje raczej na w. XV. W katalogu zielonogórskiej prepozytury z r. 1423 (Rother) kodeks nie figuruje. Wzmianka o pochodzeniu kodeksu z testamentu nieznanego fundatora (k. 1r) powtarza się również w innych rękopisach zielonogórskich, powstałych krótko przed r. 1440 (Rother s. 112, przyp. 4).

Bibliografia: Katalog Göbera; K. H. Rother: Das Handschriftenverzeichnis der Augustiner-Propstei Grünberg. *Zeitschr. f. Gesch. Schles.* Bd. 59: 1925 s. 122; K. Ruh: Der Passionstraktat des Heinrich von St. Gallen (Phil. diss. Zürich 1940 s. XVI) wymienia ten rps, podaje jednak tekst z rpsu Königsberg U. B. 904.